

 Aan: de commissie Bestuur van de gemeente Haarlem	Van: S.J. Paauwe, projectleider
	Datum: december 2012
	Tel.: 06 108 95 071
Onderwerp: Memo stand van zaken verbeterpunten naar aanleiding van de brand in parkeergarage 'de Appelaar', december 2012	

Aanleiding

Dit memo bevat ter informatie de door de regionaal commandant brandweer Kennemerland toegezegde rapportage over de stand van zaken van de verbeterpunten, die de brandweer heeft opgepakt naar aanleiding van het NIFV onderzoek naar de brand in parkeergarage de Appelaar.

Wat is er gebeurd

In oktober 2010 heeft brand gewoed in de ondergrondse parkeergarage "de Appelaar" in Haarlem. 19 auto's branden volledig uit en de constructie van de parkeergarage loopt schade op door de grote hitte die daarbij ontstaat.

Op verzoek van brandweer Kennemerland heeft het Nederlands Instituut Fysieke Veiligheid (NIFV) onderzoek gedaan naar:

- het brandweeroptreden ten tijde van het incident;
- de preventieve voorzieningen ter plaatse, zoals de brandmeldinstallatie en de ventilatievoorzieningen;
- de planvorming, zoals inzetprocedure en bereikbaarheidskaart;
- de geoefendheid.

Daarmee is er naar de hele veiligheidsketen gekeken en niet slechts naar één onderdeel ervan. Dit alles met het doel om ervan te leren.

Het team brandonderzoek (TBO) van brandweer Kennemerland heeft samen met het TBO van brandweer Amsterdam-Amstelland en de politie Kennemerland specifiek onderzoek gedaan naar de oorzaak en het verloop van de brand. De resultaten zijn meegenomen in het NIFV rapport.

Het eindrapport van het NIFV is op 27 juni 2011 verschenen en te vinden op www.brandweerkennemerland.nl.

Dit rapport geeft de brandweer veel leerpunten, zowel op landelijk als op regionaal niveau.

Aanpak en projectorganisatie

Om de leerpunten te innen heeft de brandweer een plan van aanpak gemaakt en een projectgroep ingesteld. De projectgroep vormt een afspiegeling van de veiligheidsketen met vertegenwoordigers van het MICK (Meld-, Informatie- en Coördinatiecentrum Kennemerland) en de verschillende afdelingen van brandweer Kennemerland: Proactie & Preventie, Preparatie & Nazorg en Repressie. Geen van de deelnemers is direct betrokken geweest bij de brand.

De projectgroep heeft onderscheid gemaakt tussen snel toepasbare verbeteringen en verbeteringen die een plek krijgen in de ontwikkeling van de organisatie. In december 2011 is gestart met het uitwerken van de leerpunten. Onderstaand wordt per categorie aangegeven welke stappen zijn genomen en welke resultaten zijn gehaald.

Snel toepasbare verbeteringen

Een aantal maatregelen is direct genomen. Het gaat om:

- het aanpassen van het brandmeld-paneel in de parkeergarage, waardoor de eerst aangesproken brandmelder (de plek waar de brand is ontstaan) zichtbaar blijft.
- het sneller alarmeren van een extra hoofdofficier van de brandweer bij incidenten van deze omvang. Deze krijgt in het Commando Plaats Incident (CoPI) de leiding over de brandweer, waardoor de eerst aanwezige hoofdofficier de leiding over het CoPI op zich kan nemen.
- het verspreiden van het rapport onder de andere veiligheidsregio's, zodat ook anderen hiervan kunnen leren.

Uit te voeren verbeterpunten in de ontwikkeling van de brandweer

De meest belangrijke onderdelen worden hieronder genoemd:

- Nabespreken en evalueren: dit is één van de onderdelen van de 'lerende organisatie'. Hiermee is de afdeling P&N begin 2012 gestart door het aanstellen van een zgn. leeragent. De leeragent is een medewerker die zorgt voor de vertaalslag van opgedane ervaringen naar het opleiden, het oefenen en de inhoud van plannen. Daarnaast wordt er gewerkt aan een sluitend proces van nabespreken/evalueren > vastleggen en verzamelen van de leerpunten > leerpunten verwerken en toepassen in de procedures en oefeningen. Zo wil brandweer Kennemerland komen tot een systematisch, geborgd en continu proces van leren en verbeteren.
- Verbeteren kennis inzettactiek en –techniek:
 - Alle 20 ploegen krijgen een intensieve oefendag aangeboden. Hierbij wordt aandacht geschonken aan de theorie, maar vooral ook aan het opdoen van praktische vaardigheden door inzet oefeningen in een ondergrondse parkeergarage en kelders in een oefencentrum.
 - Daarnaast maakt het verbeteren van de kennis structureel onderdeel uit van het deelproces oefenen, waarbij er voor de deelnemers zowel virtuele als realistische oefenmethodieken beschikbaar zijn. In oktober 2012 is er gestart met een serie van 40 virtuele oefeningen voor bevelvoerders en officieren van dienst met als belangrijk doel het beoefenen van de onderlinge samenwerking, coördinatie en afstemming. Deze serie loopt door tot in het voorjaar van 2013. In de bijscholing van de (hoofd)officieren van dienst staat eind november ook een presentatie over het optreden in ondergrondse ruimten op het programma.
- Invoeren digitale bereikbaarheidskaart: de bereikbaarheidskaart voor de Appelaar is aangescherpt op basis van de inzichten uit de evaluatie. De kaart is ook digitaal beschikbaar binnen de huidige systemen op de tankautospuiten van onder andere Haarlem. Verder zijn zgn. aandachtscaroten voor leidinggevendens verspreid over het handelen in een dergelijke situatie.

Het vergt veel inspanning om het tekenwerk te digitaliseren en informatie op brandweervoertuigen te ontsluiten. Daarbij gaat het om het koppelen van verschillende informatiebronnen (gemeentelijke gebouwbestanden, wegenstructuur, de locatie van brandkranen en overige bluswatervoorzieningen en alternatieve inzetstrategieën van de brandweer). Ook moeten wijzigingen worden aangebracht en investeringen worden gedaan in

hardware, software en verbindingen. Daarnaast dienen medewerkers te worden opgeleid om met de nieuwe technieken te werken. Dit betekent dat binnen de huidige systematiek van planvorming, passende optimalisaties zijn gedaan. Een aantal verbeteringen zoals aanbevolen door het NIFV brengen niet begrote kosten met zich mee. Binnen de VRK worden hiervoor voorstellen voorbereid.

- Onderzoek alternatieve blustechnieken en innovatie: Incidentenbestrijding is een terrein waar de brandweer nog veel aan innovatie kan doen. Er zijn tegenwoordig steeds meer situaties waar een zo genoemde binnenaanval vanwege de eigen veiligheid niet langer als wenselijk wordt gezien. Buitenaanval technieken zijn echter nog niet goed ontwikkeld. Dat kan leiden tot de noodzakelijke keuze om een gebouw af te laten branden. Door het toepassen van innovatieve brandbestrijdingstechnieken en –middelen kan er een verbetering van de brandbestrijding bewerkstelligd worden. Hiertoe werkt brandweer Kennemerland mee aan het oprichten van een innovatieplatform samen met de brandweerorganisaties in Noord-Holland en Utrecht. Bedoeling is om het innovatieve vermogen aan te jagen en te zoeken naar innovatieve technieken, tactieken en organisatiewijzen voor het bestrijden van incidenten.
- Cultuurverandering bij leidinggevenden: Ook bij brandweer Kennemerland is, net als bij veel brandweerkorpsen, herkenbaar dat in de druk van het brandweeroptreden teveel wordt gewerkt vanuit veronderstellingen en beeldvorming. Besloten is vanaf de top in te zetten op een adequate samenwerking, door bewustwording van gedrag en het checken van elkaars beelden en veronderstellingen. De verwachting is dat dit zowel bij het repressief optreden als in de organisatie 'in ruste' resultaten zal opleveren. Dit traject is vanaf de jaarwisseling 2011-2012 ingezet en duurt naar verwachting enkele jaren voordat het effect volledig zichtbaar is.

Algemene ontwikkelingen binnen brandweer

Uit alle leerpunten vloeit de noodzaak voort van goede samenwerking tussen de brandweerafdelingen, maar ook de samenwerking van de brandweer met de gemeenten. Hier zet de brandweer zich ook op verschillende fronten voor in. Dit sluit aan bij landelijke ontwikkelingen. Door de regionale commandanten brandweer in Nederland is een gezamenlijk toekomstperspectief geschetst voor een vernieuwde brandweer. Dit perspectief heeft de naam 'de Brandweer over morgen'. Het gaat hierin vooral om een verschuiving van aandacht van de repressie naar de voorkant van de veiligheidsketen (=proactie en preventie), dus meer nadruk op het voorkomen van brand en het stimuleren van veiligheidsbewustzijn en zelfredzaamheid van de burger.

Afsluitend

De projectgroep Appelaar wordt binnenkort opgeheven en de uitvoering van de leerpunten zal belegd worden binnen de afdelingen. Het uitvoeren van de verbeterpunten wordt vastgelegd in jaarplannen en zo geborgd in de organisatie. Voor het bestuur relevante inhoudelijke ontwikkelingen worden gerapporteerd via de bestuursrapportages.